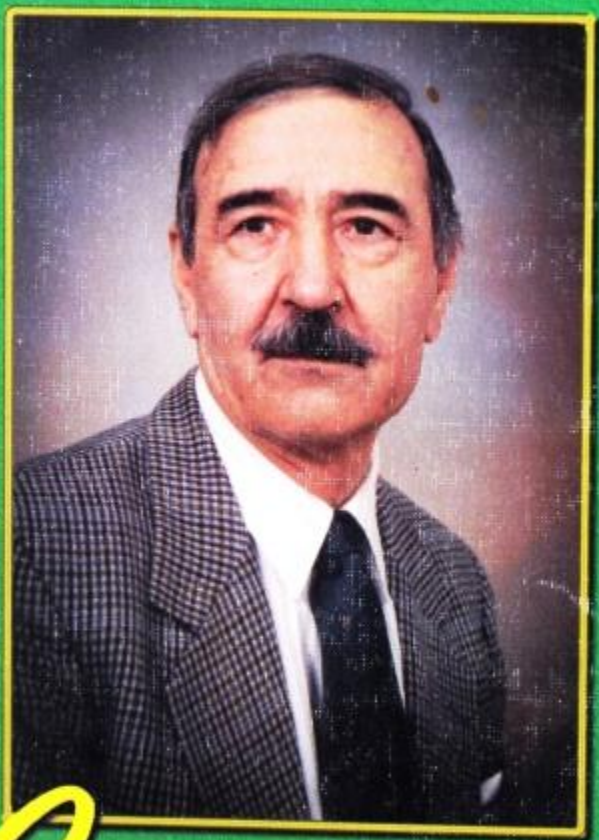

194144

Бозор Собир

Силхар

**Аз тамоми шоирон як шоири зиндонӣ
ман будам,
Дигарон буданд шоирҳои зиндонбон.**

Майдони шаҳидон

Майдони шаҳидон, ки бувад ҷои муборак,
Оҳиста ниҳад халқ ба он пой муборак.
Ёрон, ки дар ин ҷо ба азо гирди ҳам оянд,
Арвоҳи шаҳидон ба ҳаво гирди ҳам оянд.

Майдони шаҳидон, ки бувад ҷои зиёрат,
Ин ҷо сухане нест маро бартар аз оят.
Садҳо алам орад алами сабзу кабӯдаш,
Санги дили моро шиканад санги сукуташ.

Майдони шаҳидон ба миёнҷои Душанбе,
Чун ҷойнамозе ба таги пой Душанбе.
Зеро, ки дар ин ҷо ҳама ҷо ҷои намоз аст.
Яъне, ки дар ин ҷо ҳама ҷо ҷои сипос аст.

Мардум ҳама ин ҷо ба заминбӯси биояд,
Аз баҳри худо сачдаву дилсӯзи биояд.
Аз баҳри худо сачдаву дилсӯзи савоб аст,
Дилсӯзи савоб асту заминбӯси савоб аст.

Аз хотири ман шуста нашуд он ҳама рахте,
Олудаи хун буд ба ҳар зери дарахте.
Дар хотири ман хуни нахушкида ба фарше,
Аз баҳмани перор бимонд аз пайи кафше.

Баҳмани 1990.

Ҳайкали Фирдавсӣ

Ҳайкали Фирдавсӣ дар майдони Озодӣ,
Қиблаи меҳанпарастон,
Қутби меҳан,
Ҷойгоҳи тавбаву савганди мардон...

Баски ӯ аз мармари шеър,
Баски ӯ аз хорасанги маҳками назм
Ҳамчу Рустам,
Ҳамчу Сӯҳробу Сиёвуш,
Бо қалам дар ин қаламрав шоҳҳайкалҳо гузорида,
То гузорад номи зинда, номи зинда, номи зинда...

Осмонро мехарошад номи Фирдавсӣ,
Чун ливои ковиёни,
Чун шиори ориёни.
Номи ӯ фотеҳаи майдон,
Номи ӯ омину бисмиллоҳи користон,
Номи ӯ номи худои паҳлавию паҳлавони.

Баста шуд занҷири номаш
То абад дар гардани Тӯрон,
То ҳанӯз аз дасти Фирдавсӣ
Тозиёна мехӯрад тозӣ.

Хӯрда ӯ ҳам тозиёна,
Лекин аз бегонаҳо на,
Лекин аз бегонаҳо камтар,
Бештар аз тӯдаи ҳаммилати хеш,

Бештар аз ҳамватанҳои ватанбезор,
Бештар аз ноҷавонмардони меҳан.

Дар баҳои меҳрубони,
Вой аз номеҳрубони!
Гарчи умре бар сараш санге нахӯрда,
Сангҳои бар дилаш хӯрда.

Ҳайкали ӯ - ҳайкали як устувори,
Пофишори.
Кундаш ёдовар аз як кундаи пире,
Кундаи садсолаҳо сабзидаи халқ,
Кундаи садсолаҳо ғафсидаи халқ,
Кундаи номи сафеди Ориёно,
Кундаи кӯҳна,
Ҳамчу Фирдавси ба умри як ҳазора...

Эй зиҳи, Мақсуди Икром,
Шаҳрдори соҳибикром,
Ҷои Лениро ба Фирдавси ту доди,
Ончуноне маснади Заҳҳои моронро
Пири Туси бар Фаридун дод...

Ҳайкали сангини шоир
Сангари Майдони Озодист,
Сангари Майдони Озоди намечунбад
Намечунбад, намечунбад, намечунбад!

Тирамоҳи 1992

Майдони Озодӣ

(Ба мухолифони демократия)

Шумо ҷазираед,
Ки хуни шаҳидони баҳманмоҳ,
Ҷазираатон карда,
Ҷазираи нафрат,
Ҷазираатон карда.

Шумо сазоворед
Ба сангсори ҳақорат,
Ба мушти “истеъфо”.

Шумо ҷазираед,
Ҷудо зи қитъаи миллат,
Ҷудо зи қисмати миллат.
Шумо куҷову қораи тоҷик
Шумо куҷову қавораи тоҷик.

Хушо, ки халқ мекӯчад
Ба ҷониби майдони Озодӣ.
Ба шеъри ҳазрати Иқбол
Мезанад фол,
Мезанад чодар,
Шояд барои чандин рӯз,
Шояд барои чандин моҳ.

Майдони Озодӣ
Ҷои дуову омин аст.
Ҷои таҳорати зоҳир,
Ҷои таҳорати ботин.

Ба ашки очаи Рустам - шаҳиди баҳманмоҳ,
Ҳазор бор қасам!
Ба ашки модари Аҳмад - шаҳиди баҳманмоҳ,
Ҳазор бор қасам!
Ба хуни Аъзами наврас - шаҳиди баҳманмоҳ,
Ҳазор бор қасам!
Ба хуни Абдусалим,
Ба хуни Маҳмадҷон,
Ба хуни Қобилҷон,
Ба хуни бистучаҳорум шаҳиди баҳманмоҳ,
Ҳазор бор қасам!

Ки Майдони Озодӣ
Намешавад баста,
Намешавад хаста,
Намешавад пароканда!

1992

Дев

Ҳазрати Сулаймон ба обхона рафт. Дев хотам
бирабуд ва чиҳил рӯз дар қиёфаи Сулаймон бор дод.
Дев ҳукм кард берун аз “Таврот”. Ва банни Исроил ба
талаби Сулаймон бархостанд.

(Аз тафсир)

Девии девонро ба афсуну азоим
Андаруни кӯзае ҷо карда буданд.
Девии девон - дев буд ҳам аз бурун, ҳам аз дарун,
Дев буд аз фарқи сар то нӯги нохун.
Лек дар банд,
Аз буруну аз дарун афшурда хурдаш
карда буданд,
Он чунон хурдаш,
Ки яке буд зиндаву мурдаш.

Солҳо махлуқи бадҷинс,
Дар кузаи мис
Буғз мекард,
Бӯй мекард,
Ғилу ғаш мекард.
Рафта буд аз ёди мардум,
Рафта буд аз ёди гардун.
Мӯҳри сахташ дар даҳон хаста,
Кӯзаи пушташ,
Бедаста.

Аммо ҳамин дирӯз
Аз куҷое тӯдаи девонае ҷастанд,
Девро девонаҳо ҷустанд.
Аз даруни хоку хошок,
Аз ҷои нопок;
Аз таги пасмондаҳои солҳои пеш,
Аз таги пасмондаи хеш,
Кӯзаро берун кашиданд,
Аз ҷаҳаннам мурдаро берун кашиданд,
Бо ҳаёҳуи фаровон,
Бо ҳангомаву ҳазён.

Девзоде чанд,
Девонае чандин,
Мӯҳри локи кӯзаро канданд,
Бо дасту дандон.
Дев чун дӯди сияҳ аз кӯза берун шуд,
Аз димоғи мо яке дӯди сиёҳи ғусса берун шуд.

Дев акнун дар сари девон нишаста,
Дев дар девон нишаста.
Кӯзае аз кӯзааш дар пушт,
Мезанад мушт,
Мехалад дар чашми мо ангушт,
Дев афташ аз бурун ғуррон,
Дев нафсаш аз дарун ғуррон.
Девбоде дар сараш туфон,
Девбоде дар сараш гардон.

Ку Алоуддин?
Фармонравои чин.
Ку азоимхону афсунгар?
Ку Таҳмураси дигар?

1992

Аз тирашаб баромаду дар хун нишасту рафт

Насли ҷавони мардуми ман як дарахт буд,
Аз беҳу бун ба вақти шукуфтан шикасту рафт,
Насли ҷавони мардуми ман як сапеда буд,
Аз тирашаб баромаду дар хун нишасту рафт.*

Насли ҷавони мардуми ман шуста шуд ба ашк,
Гулгулкафан ба гиряи талхи ману ту рафт.
Тобути ҷубие ба сари шонаи ту монд,
Эй миллате, ки насли нават рахт басту рафт...

Насли ҷавони мардуми ман як шарора буд,
Дар сангсори ҳодиса аз санг ҷасту рафт.
Насли ҷавони мардуми ман тозиёна буд,
Дар гардани кулуфти замон зад ба шасту рафт.

Насли ҷавони мардуми ман бо ҳазор шӯр,
Занҷири шӯравии ватанро гусасту рафт.
Насли ҷавони мардуми ман як сапеда буд,
Аз тирашаб баромаду дар хун нишасту рафт.

Хунинлибоси насли нави мардуми маро
Мардум набурд агар, ки бимолад ба чашму рӯ,
Ман мебарам ба чашм, чу хунинлибоси хеш
То обҳои равшани фардо ба шустушӯ.

Анҷоми соли 1992

* Мисраи фавқ аз Ахавони Солис иқтибос шуда.

Кулоби як баёзи пур аз сураи намоз

(Ба гиromидошти хотираи Чӣёнхон Ризо)

Бо хунҷо муҳаббати ҳамхунӣ рехта,
Пулҳои хешу таборӣ
Дар обҳои чашми یتимон шикастаанд.
Кулобам аз миёна ба ғафлат ҷудо шуда,
Шояд, ки то ба рӯзи қиёмат ҷудо шуда.
Пулҳо намондаанд, ба ғайр аз пули сирот,
Ҳайҳот! Ҳайҳот!

Аммо ба номи шӯриши Восеъ як китоб
Кулоб бо ман аст,
Кулоби ҳамчун аз кунҷит
Аз устухони дастаи манғит
Ҷувозкаш.
Кулоби сарбадор,
Кулоби Дараи Мухтор,
Кулоби Гулузор.

Аммо ба исми Ҳочии Кангурти як баёз
Монанди ҷонамоз,
Умре ба назди ман
Чун ҷонамоз боз,
Кулоб бо ман аст,
Кулоби як баёзи пур аз сураи намоз.

Аммо ба номи лутфи Вализода як бағал
Кулоби соф зиндадили шӯх бо ман аст,
Кулоби завқу хандаву маза,
Кулоби ҳаҷву лутфу ситеза,
Кулоби базму қаҳқаҳаи осмонхарош,
Кулоби печутоб,
Лабҳои ғарқи хандаву чашмони ғарқи об.

Аммо ба исми ҳофизи Одина сад навор
Кулоб бо ман аст,
Кулоби рези таблаку Кулоби рези чон,
Кулоби фавҷ-фавҷи рубой,
Кулоби фавҷ-фавҷи дубайти,
Кулоби як фалакзани аз фалак баланд,
Кулоби пирам Одинаи аз малак баланд.

Аммо ба поси рӯи дуконаш,
Ба ҳурмати намакаш,
Як сурфа як табақ
Кулоб бо ман аст,
Кулоби ширчою қурутобу нони гарм,
Кулоби рӯи гарму бародарсаломии гарм,
Дасту миёнфишории сахту такон-такон,
Кулоби меҳрубон,
Кулоби чон.

Аммо қасам ба малаккуҳи Хуҷа Сартезаш,
Аммо қасам ба намаккуҳи Хуҷа Муминаш,
Аммо қасам ба туғмазоронаш,
Аммо қасам ба латтамазоронаш;
Аммо қасам ба Ҷаъфари Содиқ,
Аммо қасам ба ҳазрати Султон,
Кулоби калтаку лагаду хуҷаинпараст,
Ҳокимпарасту шаҳнапарасту калонпараст,
Золимпарасту зурпарасту дуруштдуст,
Фармонпарасту муштзану шурапуштдуст
Бо ман набуду нест, ки бо ман набуду нест.

Кулоби турктозиву яғмо,
Бо ман набуду нест,
Бо ман набуду нест, ки бо ман набуду нест!

1992, Душанбе.

441 281

Дар ҷилди сурх

- Кист он?
Дар ҷилди сурхи коммунистӣ кист?
- Пантуркист! Пантуркист!
- Чист аз дандони ӯ ҷорист?
- Хуни ноҳақ,
Хуни тоҷик

- Дар сараш сарбанди сурхи коммунистӣ кист?
- Пантуркист! Пантуркист!
Пантуркисти террорист !
- Чист дар дасташ навишта?
- Номи тоҷикҳои кушта ё накушта;
Аз бадахшониву аз ғармиву дарвози
Пушта-пушта, кушта-кушта,
Дар хати махфии ӯ кам монда нокушта.

- Кист ин аз бӯсаи шайтон ба ҷои мор
Рӯида дар китфаш ситора?
- Руссия!
Шефи ин террори туркист;
Ҷар кучое латтаи сурхе бубинад медавад он сӯй,
Пеши ӯ фарқе надорад чист,
Сурхиаш кофист.

- Шаҳнае, патёрае,
Мордӯше дар паси ин торумор аст,
Кист?

- Отатурки* узбакистонист,
Мақсадаш бунёди Туркистони холис,
Нақшаи у мешавад ҳар соате ҳис;
Зарнамой мекунад ин мис,
Ман ба ин мис нестам ҳамчинс,
Нестам ҳамчинси ҳар бечинс.

1992

*Киноя аз Ислом Каримуф

Як нафар ман мондаам

Дар ҷавонӣ будаам дар зери барфи рӯсафеди,
Рузи пири мондаам дар зери барфи мӯсафеди.
Баста рӯи чашмаҳои чашмҳоямро яхайнак,
Интизори сактаи дил, сактаи мағзам ман инак.

Чеҳраи пири маро вақте кунад оина тасвир,
Мешавад аз чеҳраи ман чеҳраи оина ҳам пир,
Ҷилди андомам, ки умре дастмоли зиндагӣ буда,
Дастмолаш карда чун ҷилди китоби кӯҳна фарсуда.

Ҷамзамононам ту гӯӣ, мурда аз мелод ҳам пеш,
Қалбаи Золи Зарам дар теппаи танҳои хеш.
Як нафар ман мондаам, не ҷамзамон, не ҷамзабоне,
Не адофаҳме дигар, не дар миёна тарҷумоне.

Як нафар ман мондаам дар байни кӯҳистони анбӯҳ,
Медиҳам овозу мепурсам, ки кӯҳистониҳо ку?
Мерасад бар гӯши вазнинам ҷавоб аз кӯҳ бо андӯҳ,
Вопас аз ман кӯҳ мепурсад, ки кӯҳистониҳо ку?

Як нафар ман мондаам дар байни ғуристони тоҷик,
Як фақат ман мондаам аз насли кӯҳистони тоҷик.
Гар қатори мурғу моҳиён маро ҳам мешиносед,
Дар китоби сурхи ҷондорони ноёбам нависед.

23 феввали 1993

Ҷамватанҳоям ватанро бурдаанд...

Ахтарон дар шишаи Ҷафт осмони Тоҷикистон,
Ҷар яке аз тири Сангак як шикоф аст;
Дар заминаш шишаи поки дили кудак шикоф
аст.

Гар дар ин ҷо аз фалак хуни малак резад аҷаб
нест,
Гар дарахт аз ин замин якпоя бигрезад аҷаб
нест.

Баста майдони Шаҳидон дар миёни панҷара,
Дар миёни панҷара ҳамчун мазораш манзара,
Халқро гуронда ин ҷо тудан беманзара.

Марзбонаш баста марзи Тоҷикистонро
ба монанди манаҳбанд,
Аз фишор охир, натавҷо набзи одам,
набзи дарёҳо намеҷунбанд.
Ҷашн барпо карда дар болои хуни
Ҷамватанҳояш,
Раҳбараш мерақсаду тар мешавад дар хуни тар
пош.

Меравад аз чашми мардум оби чашмаш кӯза-
кӯза,
Мекушояд Ҷар мусулмоне ба оби чашми худ рӯза,
Ҷашни истиқлоли ӯ фарқе надорад аз ҷаноза.

Тифли роҳгардон аз ин ҷо той-той, по-по
гурезон,
Мурда ҳам бо устухони по гурезон.
Дар ватан як ҳамватан боқӣ намонда,
Ҳамватанҳоям ватанро бурдаанд, ин ҷо ватан
боқӣ намонда.

Тоҷикистони ман акнун дар замини
Тоҷикистон нест,
Дар замини поки Покистону Эрон дар таги
хок аст,
Дар таги хок асту аз хоки замин пок аст.

8 май 1994, ш. Маскав.

Мебора борон, эй худо, мебора борон

(Ба равиши таронаи маҳалли)

Мебора борон, эй худо, мебора борон,
Насли ҷавонам, эй худо, шуд тирборон.
Боғи дилам зард, эй худо, доғи дилам сурх,
Дил лолазорон, эй худо, дил лолазорон.
Душман надорам, эй худо, душман надорам,
Мову бародар, эй худо, хун дар гиребон.
Месузам аз таб, эй худо, месузам аз таб,
Табхола дар лаб, эй худо, табхола дар ҷон.
Танҳо нагирад, эй худо, танҳо нагирад,
Бо ман бигирад, эй худо, имсола борон.
Борони шир аст, эй худо, борони раҳмат,
Борони хун аст, эй худо, гулулаборон.

16 сентябри 1994, ш. Маскав.

Чашмҳои дурбинҳои кӯр бодо!

Аз ҳавои Тоҷикистон мезанад ҳар дам ҳавой,
Ҷола-ҷола, ҷола-ҷола, ҷола-ҷола ҷолаи тир.
Дар миёни қоши духтарҳои тоҷик мешукуфад
Лола-лола, лола-лола, лола-лола лолаи тир.

Дар ҷигар гул карда доғаш, зинда аз
доғаш чаканпуш,
Дар кафан гул баста хунаш, мурда аз хунаш
чаканпуш.
Мекунад мардум ҳазар аз хеши ҳамхуни
чаканпуш,
Хеши ҳамхун карда аз хун то ба нохунаш
чаканпуш.

Чор фасли Тоҷикистонро, ки мо болида медуем,
Фасли киштан, фасли киштан, фасли киштан,
фасли киштан,
Чор фасли Тоҷикистонро дигар нолида мебинем,
Фасли куштан, фасли куштан, фасли куштан,
фасли куштан.

Чор фасли Тоҷикистонро, ки мо болида медуем,
Роҳати ҷон, роҳати ҷон, роҳати ҷон, роҳати ҷон.
Чор фасли Тоҷикистонро дигар нолида мебинем,
Офати ҷон, офати ҷон, офати ҷон, офати ҷон.

Кушта бодо! Кушта бодо! Тухми онҳое, ки охир,
Чор фасли Тоҷикистон тухми тоҷик кушта
буданд.
Кишта бодо! Кишта бодо! Тухми онҳое, ки охир,
Чор фасли Тоҷикистон тухми тоҷик кишта
буданд.

14 августи 1994 ш. Маскав

Ҷунбиши гаҳворан сабзаш - ҷунбиши набзаш.

Ҷар дам чаро ҷаноза бихонем?
Ҷар дам чаро кабуд бипушем?
Ҷар дам чаро бародари худро
Хунинкафан ба хок супорем?

Дасту бағал кушода биёед
Аз пустиҳои хеш бароем,
Дар пустиҳои ҳамдигар бидароем,
Аз ҷилди танги ҷанг бароем,
Дар ҷилди оро нанг дароем.

Дар пешгоҳи ҳазрати Мавлоно,
Дар пешгоҳи чашмаи шаҳ Носир,
Пешии мазори ҳазрати Султон,
Бо ҳам намози тавба гузорем,
Бо ҳам намози сулҳ бихонем.

Аз мо шикаст ҳурмати ҳамхунӣ,
Аз мо шикаст ҳурмати ҳамширӣ,
Аз мо шикаст иззати хешӣ,
Аз мо шикаст решаи пайвандӣ.

Дар зери хоку моки Хуросон,
Дар зери сангу хоки Бадахшон,
Дар қабриҳои кӯҳнаи Хатлон,

Дар қалъаҳои кӯҳнаи Вахшон,
Аз шарми ҷанги мо
Ҷунбид устухони азизон,
Ҷунбид устухони ниёгон.

Ранҷида рӯҳи Бурхи Вали аз мо,
Ранҷида рӯҳи Буали аз мо,
Ранҷида рӯҳи Рудаки аз мо,
Ранҷида рӯҳи Хоҷа Камол,
Ранҷида рӯҳи ҳазрати Иқбол.

Хешу таборамон ҳама саргашта,
Саргаштаҳои гумгашта,
Хобанд пушта-пушта дар Афғонистон,
Хобанд пушта-пушта дар Покистон,
Хобанд пушта-пушта дар Эрон.

Оё уммедаи покии мо ҳаст?
Оре, уммедаи покии мо ҳаст;
Бигуздор, ҳамчу мардуми осӣ
Бӯсида риши мӯсафедонро,
Бӯсида чашми ятимонро,
Дар пеши пои ҳайкали Фирдавси,
Дар пеши пои ҳайкали Сино,
Дар пеши пои ҳайкали Айни,
Дар пеши пои ҳайкали Восеъ
Зонӯ занем аз пушаймонӣ,
Аз рӯсиёҳӣ.

Барпо кунем ҷашни ниёиш,
Барпо кунем ҳафтаи пӯзиш,
Барпо кунем тантанаи бахшиш
В-аз устухонҳои шаҳидон,
Аз гӯрхонаҳои азизон,
Аз ҳар мазор узр бипурсем,
Аз ҳар шаҳид узр бипурсем,
Бо нолаҳои зор узр бипурсем.

Ҳар сина покшӯй шавад аз кина,
Ҳар даст покшӯй шавад аз хун,
Ҳар чашм покшӯй шавад аз заҳр,
Ҳар ном покшӯй шавад аз доғ,
Яъне, ки покшӯй шавад барпо,
Монанди покшӯии тилло,
Аз касофати дарё.

Бигузор шири модари тоҷик
Чун чашмаи биҳишти нахушқад!
Бигузор, гоҳвораи сабзаш
Чунбад баробари набзаш.

1995, ш. Маскав

Ришнома

Рӯзе “Чароғи рӯз” агар рӯзнома буд,
Аз ришвахорӣ он оқибат ришнома шуд.
Дар ҳар саҳифа менигарӣ риш, риш, риш,
Ришу қавоқи хандахарише чу Тухтамиш.*
Дар ҳар саҳифа менигарам пашм, пашм, пашм
Аз байни пашм менигарад чанд гушначашм.
Дар ҳар саҳифа менигарӣ мӯй, мӯй, мӯй,
Дар зери мӯй монда ниҳон чанд гандарӯй.
Яъне, ки ҳар саҳифа ба монанди пӯстак,
Кам нест андаруни чунин пашму пӯст кайк.
Покӯи тез хоҳаму устои сартарош,
К-ин ришномаро битарошад ба ришқош.

Тобистони 1995, ш. Маскав

* *Тухтамишхони муғул*

Таби сурх

То хонаи ман масофай бисёр аст,
Расмам ба ду чашми чор дар девор аст.
Аз рӯи ман оинаи ман сер нашуд,
Оинаи ман мунтазири дидор аст.

Дар хонаи ман дорӯи хобам монда,
Як пар қалами пари уқобам монда,
Ман болини ҳамсарӣ надидам умре,
Дар болини ман ҷилди китобам монда.

Ҳар куза, ки аз хоки лаби Элок аст,
Ҳамхоки ман асту ҳамчу коғаз пок аст.
Аз кузаи пушти ман напурсед маро,
Хоке, ки ба сар задам ман , аз он хок аст.

На боғи падар монду на он беда қатор,
Аз беда қатор монда калбеда қатор.
Он беда қатор ҷуби гаҳвора нашуд,
Ё ҷуби алови шуд ва ё ҷуби мазор.

Дар пушти ман авлиё набуд, пир набуд,
Девори Хитою кӯҳи Помир набуд.
Дар пушти сарам латтамазорон буданд,
Бо латтаи пора-пораи сурху кабуд.

Ҳарҷо, ки намеравам дилам волаи туст,
Дар боми дилам шукуфтани лолаи туст.
Қишлоқаки ман, пушти маро кас нагирифт,
Дар пушти сарам чанори садсолаи туст.

Сурхида замини Лолагӣ дар таби сурх,
Барги гули лолааш мисоли лаби сурх.
Аз сурхии лолазор шабнам сурх аст,
Гуфти ту, шаби гузаштааш буд шаби сурх.

Сарманзили кӯдакии саҳроии ман,
Роҳи ту , раҳи бирешими лоии ман.
Дар кундаи ҳар дараҳти ту пинҳон аст,
Як кӯзача кӯдакии тиллоии ман.

Ҳамхандаи ман гули сияҳгӯши ту буд,
Ҳамгиряи ман чашмаи хаспӯши ту буд.
Эй гумшуда қишлоқаки тиллоии ман,
Доруи ман оби шӯраки ҷӯши ту буд.

Қишлоқаки кӯдакӣ хасу хори ту бас,
Як лаҳза маро така ба девори ту бас.
Дар маҳфили маҳтобии чирчираку ман,
Чакчакзадани барги сафедори ту бас ,

Ҳарчанд, ки пеш-пеш рафтам умре,
Ҳатто қадаме пеш нарафтам умре.
Ҳарчанд қадам задам, фуру рафтам ман,
Зеро, ки ман аз хеш нарафтам умре.

Баҳори 1996

Шаҳри сиёҳ

Аз шаҳри ман ба ғайри сафедии пахтааш,
Дар ёди ман сафедии дигар намондааст.
Ҳар одамаш мусаввадан одам асту бас,
Як одами сафед ба хотир намондааст.

Гуянд ҷонамози нависанда дафтар аст,
Ҷои салоти коғазиву сачда дафтар аст;
Аз бас, ки руи ҳамқаламонам сиёҳ буд,
Дар чашми ман сафедии дафтар намондааст.

Руи сиёҳи ҳамқаламони маро дар об,
Бояд, ки шӯст-шӯст ба хокистари китоб;
Зеро китоби шеърӣ маро сӯхтанду з-он
Ғайр аз ғами ба хун шиновар намондааст.

Рузе, ки аз сиёҳии зиндон бурун шудам.
Гуфти ту ,аз сиёҳии заҳдон бурун шудам.
Дар сарнавишти ман, ки сиёҳаш навиштаанд,
Шояд аз ин сиёҳии бадтар намондааст.

Дар шаҳри ман ки пес набошад сафед нест,
Ҳамшаҳри ман, ки пес набошад сафед нест.
Аз шарми ин сафедии ҳамгавҳарони хеш,
Дар пеши ман сафедии гавҳар намондааст.

Аз пуштаҳош монда маро шабдарав ба ёд,
Аз куштаҳош монда маро сардарав ба ёд.
Дар пахтазори ӯ, ки бисе сӯхт пахтарӯ,
Аз он ба ҷуз сиёҳии Хоҳар намондааст.

Сурхида замини Лолагӣ дар таби сурх,
Барги гули лолааш мисоли лаби сурх.
Аз сурхии лолазор шабнам сурх аст,
Гуфти ту, шаби гузаштааш буд шаби сурх.

Сарманзили кӯдакии саҳроии ман,
Роҳи ту , раҳи бирешими лоии ман.
Дар кундаи ҳар дарахти ту пинҳон аст,
Як кӯзача кӯдакии тиллоии ман.

Ҳамхандаи ман гули сияҳгӯши ту буд,
Ҳамгиряи ман чашмаи хаспӯши ту буд.
Эй гумшуда қишлоқаки тиллоии ман,
Доруи ман оби шӯраки ҷуши ту буд.

Қишлоқаки кӯдакӣ хасу хори ту бас,
Як лаҳза маро така ба девори ту бас.
Дар маҳфили маҳтобии чирчираку ман,
Чакчакзадани барги сафедори ту бас ,

Ҳарчанд, ки пеш-пеш рафтам умре,
Ҳатто қадаме пеш нарафтам умре.
Ҳарчанд қадам задам, фуру рафтам ман,
Зеро, ки ман аз хеш нарафтам умре.

Баҳори 1996

Шаҳри сиёҳ

Аз шаҳри ман ба ғайри сафедии пахтааш,
Дар ёди ман сафедии дигар намондааст.
Ҳар одамаш мусаввадан одам асту бас,
Як одами сафед ба хотир намондааст.

Гуянд ҷонамози нависанда дафтар аст,
Ҷои салоти коғазиву сачда дафтар аст;
Аз бас, ки рӯи ҳамқаламонам сиёҳ буд,
Дар чашми ман сафедии дафтар намондааст.

Рӯи сиёҳи ҳамқаламони маро дар об,
Бояд, ки шӯст-шӯст ба хокистари китоб;
Зеро китоби шеъри маро сӯхтанду з-он
Ғайр аз ғами ба хун шиновар намондааст.

Рӯзе, ки аз сиёҳии зиндон бурун шудам.
Гуфти ту ,аз сиёҳии заҳдон бурун шудам.
Дар сарнавишти ман, ки сиёҳаш навиштаанд,
Шояд аз ин сиёҳии бадтар намондааст.

Дар шаҳри ман ки пес набошад сафед нест,
Ҳамшаҳри ман, ки пес набошад сафед нест.
Аз шарми ин сафедии ҳамгавҳарони хеш,
Дар пеши ман сафедии гавҳар намондааст.

Аз пуштаҳош монда маро шабдарав ба ёд,
Аз куштаҳош монда маро сардарав ба ёд.
Дар пахтазори ӯ, ки басе сӯхт пахтарӯ,
Аз он ба ҷуз сиёҳии Хоҳар намондааст.

Ҳам аз замину боғу баҳораш парида файз,
Ҳам аз ҳавои тираву тораш парида файз,
Чун шаҳри осмонзада аз осмони ӯ
Ҷуз чашми тифли гушнаи ахтар намондааст.

Сарсон ба қалби сакта бародар ба ҳар даре,
Фарзанди тоҷи сар ҳама музтар ба ҳар даре,
Ҳамсоя хонабону саги хона гӯрбон,
Аз хешу ақрабои ман аксар намондааст,

Бе мардуми сафед сафеди намекунад,
Бе гандуми сафед сафеди намекунад,
Ҳарчанд дар иморати шаҳри сиёҳи ман
Ранги сафеду шишаву мрамар намондааст.

Тобистони 1996, Чаксонвилл.

Садсола кӯчидам вале...

Аз зодбуми хештан бо хотири озурда рафтам,
Бо дарди дил, бо дарди сил, бо чеҳран
пажмурда рафтам.

Ҳар кас, ки рафт аз масканаш хоки
табаррук бурду ман
Аз масканам парвонаи ҷурми ҷиноӣ
бурда рафтам.

Чун устухонҳои падар, чун устухони
хушки модар,
Чун устухонҳои бародар, устухони хушки хоҳар
Ҳар устухонамро ба пеши устухонхоре ниҳода,
Дар ҳар қадам бо сад алам сар то қадам
афсурда рафтам.

Дар зодбуди ман маро пасмондаву
тафканда мезад,
Ҳар бепадар, ҳар беҳабар, ҳар мурдаву
худмурда мезад,
Худмурдаҳояш шаттаам монанди гови
мурда мезад.
Дастӣ ҷигарбандон ба даст аз мурдаву
худмурда рафтам.

Аз пахтазори беканоре бе кафан рафтам ман
охир
Аз Роҳи Абрешим ба души хештан рафтам
ман охир.

Садсола кучидам, вале қулфи дари худро
набастам,
Қулфи диламро бастаму садсола дилозурда
рафтам.

Ман аз заминам чуз заминларзй дигар
чизе надидам,
Дигар чй дидам ғайри як рӯи сиёҳ
аз офтобаш ҳам.
Чуз хушаи сероби ашк аз шохаи токаш
накандам,
Ғайр аз анори кафти захмаш мевасе
нохӯрда рафтам.

Аз рафъи дарди гурдаам дар кунчи
зиндони Душанбе,
(Рӯзе, ки зиндонбони ман буданд
дуздони Душанбе),
Дорӯ талаб кардам агар, бегуфтугӯ
порӯ гирифтам,
Табхоли зиндонам ба лаб, дар гурда
санги гурда рафтам.

Кайҳо Сулаймон мурда буд, аммо асояш
дар таги каш,
Аз по намезад бар замин дар пеши
девони асокаш.
Ҳамчун Сулаймони қалам дар пеши
девони қаламкаш,
Ман ҳам наафтодам, вале кайҳон
кайҳо мурда рафтам.

Январ 1997. Чаксонвилл.

Юсуф

Ҳамон корвоне, ки суф мефурӯхт,
Фаромад ба бозору Юсуф фурӯхт.
Азиси Зулайхо, ки суф мехарид,
Даромад ба бозору Юсуф харид.

Ба зан гуфт асло ғуломаш махон,
Чу фарзанд хонаш ту дар хонадон,
Ки дар чеҳрааш нури пайғамбарист,
Чунин чеҳра бе фоли фархунда нест.

Вале зан илоҷи таҳаммул надошт,
Ба Юсуф бинои муҳаббат гузошт,
Ки ҳусни гулӯсузи ӯ дар назар
Гулӯсузтар мешуд аз пештар.

Яке рӯзи монанди оби халиҷ,
Ки оромиаш бебало нест ҳеч,
Зан аз шавқи ишқи ҷавон буд маст,
Ҷавонро дарун хонду дарро бибаст.

Ҳарису ҳаросону саршори нафс
Чу дар тангное ба ӯ гашт ҷафс.
Валекин аз он кулба Юсуф шитофт,
Зулайхо чу гурге ба Юсуф шитофт.

Ҷавон ҷасту аз дарби долон гирифт,
Вале дасти зан аз гиребон гирифт.
Зулайхо ҷавонро ба бистар кашид,
Ҷавон сар надод, аз лаби дар кашид.

Чавон аз Зулайхо, ки сар мекашид,
Зулайхо чавонро батар мекашид.
Зулайхо, ки сӯи дарун мекашид,
Чавонро ту гӯи, дарун мекашид.
Зулайхо, ки мӯи ба мӯ мекашид,
Чавонро ба кому гулу мекашид.

Кашидан ду танро ба ҷое кашид,
Ки гӯё намешуд ҳавое кашид.
Чунон шуд, ки танпуши Юсуф дарид.
Гиребонаш аз души Юсуф дарид.
Баромад чавон аз гиребони суф,
Ба монанди моҳи шабе аз хусуф.

Аз ин пас Зулайхо, ки ноком буд,
Зулайхо набуд, гурги бадном буд.
Ки он Юсуфи хӯрдааш зинда монд,
Даҳонаш вале Юсуфолуда монд.
Пароканда шуд мочарояш, ҳамон
Ба гуфтан нишастанд мисризанон,
Ки ҳамбистари бевафои Азиз
Тамаъ карда аз бардааш хобухез.

Зулайхо, ки ин таънашонро шунид,
Аз ин таънашон бӯи ғафлат шамид.
Фиристоду талбидашон назди хеш,
Ба одоби меҳмоннавозии беш.
Хушомадзанон лулаболиш ниҳод,
Навозишкунон хону хуриш ниҳод.

Дар аснои авчу қиёми нишаст,
Ғурури занонро Зулайхо шикаст.
Ба ҳар як турунҷеву тезина дод,
Бари озмун дод, бе кина дод.

Сипас, ҷониби ғурфа иммо намуд,
Ҷавонро ба маҷлис тақозо намуд.
Даромад яке Юсуф ороста,
Ба зевар саропош пероста.

Чи хотун, чи отун ҳар он зан, ки буд
Ҳама ногаҳон моту мабҳут шуд,
Ба ҷои турунҷ аз шигифти шадид.
Нафаҳмида ангушти худро бурид.

Ба назди Зулайхо хиҷолат шуданд,
Пушаймони сахт аз маломат шуданд.
Бирафтанд аҳсантгӯён бурун,
Аз он Юсуфобод бо дасти хун.

1997, Чаксонвилл.

Хонақоҳи ман

Ростя, фарзанди ман сураткаши хуб аст,
Хуб сурат мекашад, аммо
Сураташро дар чӣ деворе биовезад, намедонад.
Мо, ки деворе надорем,
Хонабардушем.

Ростя, ман ҳам чу пири хаста меҳоҳам гузорам
Як нафас, як лаҳза пуштамро ба девор.
Ҷафт пушти ман, ки дар гилхонаҳо гилкори
мекарданд,
Ба гил рафтанд.
Гар ба девори касе хушкида нақши
панҷае боқист,

Нақши панҷаи онҳост.
Ҷафт пуштам мардуми деворие буданд,
Лек дар пуштам на деворист, на девор.

Дар ватан аз шоирон як шоири зиндонӣ ман
будам,

Дигарон буданд шоирҳои зиндонбон.
Ҷомаи ман бӯи зиндон мекунад то ҳол,
Бо чи собуне бишӯям ҷомаи худро?
Он хароши симҳои хордорашро агар бастам
Ман аз дастам,
Бо чи бандам ин даруни пурхарошамро?
Бо чи бандам ин даруни реш-решамро?

Аз ватан вақте, ки мерафтам,
Ёдам аз ӯ дар фазо мерафт,
Додам аз ӯ дар ҳаво мерафт.
Гуфтам аз рӯи ҳаво хат мекашам рӯи ватанро,
Баъд аз ин бигзор, бигзор!
Ман набинам рӯи уро,
Ӯ набинад рӯи манро.
Хостам дар шишаи танги ҳавопаймо ба ин маъни
Хат кашам инак,
Вале он шишаро нохост бӯсидам,
Чун дилам мехост бӯсидам,
Чун дилам мехост бӯсидам,
Бӯсаам дар шишаи танги ҳавопаймо намеғунҷид.

Аз ватан рафтам, валекин дур рафтан аз ватан
имкон надорад,
Мекашад чун зодбуди меҳрубон меҳраш,
Гарчи бо ман меҳрубон кам буд.
Чун тавонам аз замини ҳамрагу ҳамхуни
худ бигрехт?
Чун? Ки дар нофи заминаш хуни нофам рехт.

Дарди ҷонкоҳам, ки аз он ҷост, дармони
ман он ҷост,
Реши хуншорам, ки аз он ҷост, доруи ман он
ҷост,
Заҳри чандонам, ки аз он ҷост,
Нушдори ман он ҷост.

Зодгоҳам дар сари кӯҳи сафеди Ширбияш
туғиё дорад,
Дар сари кӯҳи Зарафшон мӯмиё дорад,
Дар сари ҳар пушта аз рангинкамон
чархофалак дорад,
Кузаи моҳи шабаш шири малак дорад,
Зодгоҳам оби гарму оби шурак дораду
заррингиё дорад.

Дар қатори фавҷи мӯраш ҳамқадам дорам,
Балки ман дар он қаламрав сад найстон
ҳамқалам дорам.

Лангари дуру дарози турнаҳои навбаҳораш ку?
Чок-чоки чокаки шабзиндадораш ку?
Кучаҳои қаҳқашони пахтазораш ку?
Пуштаи хоке, ки хоки хоксори қиблагоҳам
буд, ку?

Хонаи ман-хонақоҳам буд, ку?

Ҳамватанҳоям касу нокас набуданд,
Мурҳои ҳамчу ман дар зери пой раҳгузар
буданд,

Лолаҳои ҳамчу ман хунинчигар буданд.
Ку сафедорони анбӯҳи саропо чашм,
Чашми бисёри пур аз меҳру муҳаббат?
Ку чанорони тануманди саропо даст,
Дастии бисёри мададгор?

Аз ватан рафтам,
Валекин дур рафтан аз ватан имкон надорад,
Мекашад хокаш;
Аз кашиданҳои хокаш набзи ман кандаст,
Зарбати набзам мураттаб нест.
Зарбати қалбам мураттаб нест.
Аз ватан рафтам, валекин мекашад хокаш,
Хоку хошокаш.

Зимистони 1997, Чаксонвилл

Муштарии оши борикем

Мерасад аз ҳар тараф кӯчи муҳочирҳои тоҷик,
Кудаку гаҳвораи нақшину як карсони ҷубиву
зани борик.

Духтари ман лухтакашро гашта меорад,
Мирбобо ҷомаи зиндониашро гашта меорад.
Ришаки зиндониашро армуғон меорад
Аҳмадшоҳи Комил,
Ришаки зиндониашро назри модар мекунд
Хуршед.

Риштае дар гарданаш чун риштаи табларза
меояд Раҳим*,
Бо ҳазору шашсаду ҳаштоду як рӯзи ғиреҳбаста.

Ташнаи Варзобҳои поки дидоранд,
Ташнаи Сурхобҳои поки дидоранд,
Ташнаи Вахшобҳои поки дидоранд;
Соҳибони қабрҳои дар сари ҳар теппа бесоҳиб,
Ворисони сонии арвоҳи ноороми беворис,

Бингарӣ, деворҳои ҳам зиёрат мекунанд
аз иштиёқ,
Тутҳои лаб - лаби ҷуборҳои ҳам зиёрат
мекунанд аз иштиёқ,
Симҷуби кучаҳои ҳам зиёрат мекунанд аз
иштиёқ.

Додари ман тахтаи дарвозаашро рафта мебарсад,
Ҳамсари ман мактабашро рафта мерубад.

*Раҳими Муслмониён.

Тоҷикистон ҷои пой Хуҷаи Хизр аст,
Рузи қаҳти ҳам ҳавояш буи нони пухта дорад.
Осиёбаш аз сафедӣ мисли марди мӯсафеди аст,
Мӯсафедаш аз сафедӣ ҷо ба ҷо чун осиёбе,
Ин шабоҳат бе шарофат нест.
Мӯсафеди осиёбашро надидам лаҳзае партоб,
Осиёби мӯсафедашро надидам лаҳзае парчоб...

Мерасад аз ҳар тараф кучи муҳочирҳои тоҷик.
Мерасад аз ҳар тараф наздик
Муштариҳои оши борик.
Ҷонамозашро сафедӣ карда Абдуллои
Нури бар ватан баргашта меояд,
Устухонҳои сафедашро сафедӣ карда
Муъминшоҳ меояд,
Дафтари шеъри сафедашро сафедӣ карда
Гулрухсор меояд,
Ҳарду абури сафедашро сафедӣ карда
Турсунзод меояд,
Мурда бошад ҳам агар,
Сандуқи тобуташ ба дӯшаш,
Раҳматиҳои Собирӣ Бозор меояд,
Раҳматиҳои Собирӣ Бозор меояд.

10 апрели 1997. Ҷаксонвилл.

Пуштаҳо

Пуштаҳо -роҳҳои хокии ман,
Пуштаҳо ҷои хокбозии ман.
Пуштаҳо - гӯри модару падарам,
Хоку хокистари намозии ман.

Мебарад мӯр, мебарад мӯраш
Резаҳои дили маро ҳар сӯй,
Мебарад, мебарад парастуяш
Аз лаби ҷу гили маро ҳар сӯй.

Гуйё буд момадояи ман
Момаборонаки баҳоронаш.
Гуйё гаҳвораам бичунбондаст
Малахи гоҳвораҷунбонаш.

Чун қатори дулонаҳояш ман
Ҳамқаторе наметавонам дошт,
Ҳамчу дарёканори Элокаш
Ҳамканоре наметавонам дошт.

Ману маҳтобу рӯи девораш
Соия току туту соия бед,
Филми шабҳои кӯдакии ман аст
Филми маҳтобии сиёҳу сафед.

Чун чанори шикастапушташ нест
Пири садсола дар паси пуштам,
Нест муште чу мушти калтуташ,
Вой бар ман агар занад муштам.

Дар паси пушта Суфиёни ман аст,
Каҳгили кулбаҳош тиллоист.
Дар паси кулбаҳо чу мактаби ман
Чордевори сафедак нест.

Дуст дорам, ки бӯяму бӯям
Бӯи дуди алови нонашро,
Дуст дорам, ки бӯсаму бӯсам
Аз сари пушта осмонашро.

То наборад дигар бичӯшондам,
Рӯзи боронӣ оби боронаш,
Оби чашми маро бичӯшонед,
То шавад хушк ашки резонаш*.

Декабри 1997 Seattle

* Мавриди боронҳои ҳафтшабу ҳафтруза
оби боронро ҷӯшониди хушк мекардем,
ки осмон хушк шавад.

Намозу рӯзаи қазой

Чаҳорсола намози қазой дорам ман,
Чаҳорсола намози қазой дар гардан.
Чаҳорсола намози қазони худро
Ба рӯи хирмани испеди пахта мехонам,
Ба пахтазори сафеди шукуфта мехонам.
Чаҳорсола намози қазони худро
Ба ҷонамози ватан мекунам адо фардо.

Чаҳорсола намози қазоиям як сӯй,
Чаҳор соли расо рӯзаро қазо кардам.
Ба рӯзҳои ватан рафта рӯза мегирам,
Ба шомҳои ватан рӯза мекушоям ман.
Шавад ба рӯзи ватан рӯзаи қазой ҳалол,
Ҳалол бод ба шои ватан маро ифтор.

Зимистони 1997, Чаксонвилл.

Дар паси пушта Суфиёни ман аст,
Каҳгили кулбаҳош тиллоист.
Дар паси кулбаҳо чу мактаби ман
Чордевори сафедак нест.

Дуст дорам, ки буюму буюм
Буи дуди алови нонашро,
Дуст дорам, ки бусаму бусам
Аз сари пушта осмонашро.

То наборад дигар бичӯшондам,
Рузи боронӣ оби боронаш,
Оби чашми маро бичӯшонед,
То шавад хушк ашки резонаш*.

Декабри 1997 Seattle

** Мавриди боронҳои ҳафтшабу ҳафтруза
оби боронро ҷӯшониди хушк мекардем,
ки осмон хушк шавад.*

Намозу рӯзаи қазой

Чаҳорсола намози қазой дорам ман,
Чаҳорсола намози қазой дар гардан.
Чаҳорсола намози қазоии худро
Ба рӯи хирмани испеди пахта мехонам,
Ба пахтазори сафеди шукуфта мехонам.
Чаҳорсола намози қазоии худро
Ба ҷонамози ватан мекунам адо фардо.

Чаҳорсола намози қазоиям як сӯй,
Чаҳор соли расо рӯзаро қазо кардам.
Ба рӯзҳои ватан рафта рӯза мегирам,
Ба шомҳои ватан рӯза мекушоям ман.
Шавад ба рӯзи ватан рӯзаи қазой ҳалол,
Ҳалол бод ба шоми ватан маро ифтор.

Зимистони 1997, Чаксонвилл.

Сӯзан агар дар дили ман монд...

Аз хоки ватан гӯри падар дар дили ман монд,
Модар чу мазори лаби ҷар дар дили ман монд.
Дар оташи ғам коғази рӯи ман агар сӯхт,
Аз хоҳари ман коғази сар дар дили ман монд.
Дар баставу фарзанди падар дар паси дар рост,
Фарзанди падар дар паси дар дар дили ман монд.
Ман рафтаму сад хешу табор аз сари ман рафт,
Аз рафтанашон турбати тар дар дили ман монд.
Дар решаи тиллоӣ набуд решаи ҷонам,
Пудина чу дорӯи ҷигар дар дили ман монд.
Дар сӯзани девори ман аст риштаи умрам,
Кофист ҳамон сӯзан агар дар дили ман монд.

13 апрели 1996, Чаксонвилл.

Навбаҳор устоди марҳамбанд.

Осмону чашмҳои осмонӣ медурахшанд,
Обҳову чашмҳои оби мечушанд,
Мезананд аз ханда дандонҳо чароғак,
Шишаҳои хонаҳо шуста,
Шишаҳои синаҳо шуста,
Шуста ҳамчун шишаи офоқи боронӣ,
Атласи рангинкамон ёдоваре аз ёри атласпуш.

Ман ба сӯи акси даврони ҷавониам
назар афканда мегуям,
Акси дерин, дидаат равшан, баҳор омад!
Акси ман аз қиблаи девор меҳандад,
Акси ман дар чорҷуби худ намеғунҷад.

Рост аз рӯи замин сабзида як қомат
Устухонҳои чанорон,
Устухонҳои сафедорон,
Рост аз рӯи замин рӯида гуё як қаду қомат
Устухонҳои азизон,
Устухонҳои шаҳидон.

Устухонҳо ғунча хоҳанд дод.
Устухонҳо барг хоҳанд дод.
Устухонҳо панҷа хоҳанд дод.

Навбаҳор устоди марҳамбанд,
Бастааст аз маҳмалак марҳам
Бар тароши тешаву захми табарҳо,
Пои маҷруҳи дарахтонро

Сад қабат печонда бо печак,
Ҳамчу як доругари ҳозик,
Ҳамчу як доругари бобони тоҷик.

Ҷонамози сояашро бар замин густурда
мачнунбед,

Дар суҷуд истода сархам.
Ин дарахт умре намозашро
Дар ҳамин як ҷонамози сояи худ мегузорад.
Ман ҳам аз авлоди ин бедам,
Сояи касро накардам ҷонамоз умре,
Доиман бар сояи худ саҷда кардам,
Доиман бар сояи худ саҷда хоҳам кард.

Дар миёни сабзаву хори сари девори қишлоқ,
Лола чун тоҷи хурусони сари девори қишлоқ,
Гуфти, альён мезанад пар,
Бол мекубад ҳамин альён,
Аз сари девор мехонад хурусони лолаи
сурхи куланги,

Пои хобат мешавад бедор,
Хуни хобат мешавад бедор,
Ҳар рагу пайванди хобат мешавад бедор,
Бахти хобат мешавад бедор.

Баҳори 1997. Ҷаксонвилл,

Исмоили Сомонӣ девори Бухоро буд.

Аз хуни Сиёвушем, ҳамхуни Сиёвушем,
Аз ҷомасафедонем, ҳар ҷома намепушем
Ҳамсоли "Авасто"- ем, ҳамоташи Зардуштем,
Мо оташи Зардуштӣ нокушта намекуштем.

Ҳамтешаи Фарҳодем, андеша ҳамекардем,
Ҷуз решаи Оҳарман мо теша намекардем.
Аз давраи Деваштич дар кӯзаи мо девест,
Ин деви адоват нест, ин деви ватанхоҳист.

Чун Золи Зар аз модар кам бачча таваллуд шуд,
Ҳам рӯи сафедаш буд, ҳам мӯи сафедаш буд.
Мо ҳам, ки аз он зотем, мо ҳам, ки аз он бобо,
Ҳам мӯи сафед аз мост, ҳам рӯи сафед аз мо.

Дар қиблаи дил моро тоқе ҳама меҳроб аст,
Дар қиблаи дил моро меҳроб на, Сӯҳроб аст.
Дар бозӯи дил моро як панҷаи кӯтоҳ аст,
Бо панҷаи кӯтоҳаш аз Борбад аст ин даст.

Исмоили Сомонӣ девори Бухоро буд,
Мо ҳамватани уем, у ҳамватани мо буд.
Мо ҳам кӯҳи хороем, девори Бухороем,
Девори Бухороем мо ҳам, кӯҳи хороем.

Як тоифа аз Лоҳур, як тоифа аз Тӯсем,
Ҳам вориси қомӯсем, ҳам вориси номӯсем.
Ҳамшаҳрии Фирдавси, ҳамшаҳрии Иқболем,
Ҳамшаҳри ба номӯсем, ҳамшаҳри ба иқболем.

Дар коҳи Аҷам кӯҳаст, дар мӯри Аҷам мираст,
Дар шеъри Аҷам шир аст, дар шеъри Аҷам шер
аст,
Шере, ки дар анбуҳи найзори қалам хоб аст,
Шери нари шеърашро душман натавонад баст.

Сентябри 1997, Seattle

Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

(барои дӯстам Раҳими Мусулмониён)

Саҳаргоҳон ба майдони Шаҳидон
Туро монанди бисмилло шунидам,
Аз он оғози Майдони Шаҳидон
Ба ҳар майдон, ба ҳар майдони мардон,
Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

Ба рӯи коғази пешонаат чин
Хати дасти хушхоне навишта,
Чу бисмиллои дар коғаз навишта:
Мусулмоне мусулмонӣ навишта,
Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

Агар аз ришта оши ришта кардам,
Раҳимо, гуфтаму ноништа кардам,
Ки аз зикри ту шайтон мегурезад,
Ки шайтони раҳимро кушта кардам,
Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

Хасеро ҳам бибардорам ман аз ҷой,
Ба имдоди ту мебардорам аз ҷой.
Касеро ҳам бибардорам ман аз ҷой,
Ба имдоди ту мебардорам аз ҷой,
Ту бисмиллои раҳмону раҳимӣ.

Ба дастархони нони пухтаам не,
Ба дастархони шеъри пухтаи ман,
Ба нони пухтаи барҷастаам не ,
Ба шеъри пухтаи барҷастаи ман ,
Ту бисмиллои раҳмону раҳими.

november 1998, Seattle.

Кулбаи модар

Дар навдаи тути модар овезон,
Чун халтаи чака халтаи маҳтоб.
Дар кундаи тути модар овезон,
Чун халтаи моҳ халтаи ҷурғот.

Шаб аз лаби боми кулбаи модар,
Ҳамчун зари об мечакад маҳтоб,
Аз халтаи моҳу халтаи ҷурғот,
Ҳамчун зари ноб мечакад зардоб...

Ман дар тани кудакӣ фуру рафта,
Худро тағи тути пухта мебинам,
Дар ҷолаи тугу тутборонаш
Як мушт ятими хуфта мебинам.

Як мушт ятими хуфтаре модар
Дар тахтаи дил гирифта мехобад,
Дар пахтаи дил гирифта мехобад.
Сар монда ба тахтаи дили модар,
Сар монда ба пахтаи дили модар,
Бо чак-чаки чака мебарад хобам,
Чун рағғани маска мебарад хобам.

Дар ҷоғаҳи мо, ки тут мерезад,
Чун ҷола, ки моҳи ҳут мерезад.
Хамёза, ки мекашӣ, ба ноҳост
Шаб дар даҳони ту тут меафтад.

Вақте, ки сапеда деги гардунро
Чун модари ман ба рег мешуяд,
Вақте, ки сапеда гови гардунро
Чун модари ман пагоҳи медушад,
Бо шир-шири шир мешавам бедор,
Бо шир-шири ширдушии модар...

Дар хоби шабам ҳануз бехотир
Ман дар тани кӯдаки фуру рафта
Худро таги тути пухта мебинам,
Дар ҷолаи тугу тутборонаш
Як мушт ятими хуфта мебинам,
Додар ба бағал гирифта додарро,
Хоҳар ба бағал гирифта хоҳарро.

Вақте, ки аз ин миёна бархезам,
На мушти ятими хуфта мебинам,
На дасти бағалгирифта мебинам,
На навдаи тути пухта мебинам
На! На! На ба мушт донаи туге,
Танҳо ману мушти сахти калтуге.

Ман аз тани кӯдакии ман ҳар бор
Чун мурғи пагоҳи мешавам бедор,
Чун мурғи пагоҳи сина мекубам,
Чун мурғи пагоҳи мезанам фарёд,
Чун мурғи пагоҳи мекунам ку-ку:

Ку хоҳаракони хонарубам, ку?!
(Сад соли дароз хона норӯфта),
Ку додаракони хонабонам, ку?!

(Сад соли дароз хона бесоҳиб),
Ку модараки сағерабонам, ку?!
(Сад соли дароз дег ношуста,
Дегу табақаш ба рег ношуста).

На чак-чаки халтаҳои хобовар,
На шир-шири ширдӯшии модар,
Девори гилеву сояравшанҳо,
Девори дилеву сояравшанҳо.
Дар шохи чанор халтаи маҳтоб,
Аз халтаи сина мечакад зардоб.

11. 10. 98, Seattle USA.

Чаро намеой?

Дубора моҳ бадар шуд, чаро намеой?
Дубора моҳи дигар шуд, чаро намеой?

Парандаҳои муҳочир ба лона баргаштанд,
Дубора чаҳ-чаҳа сар шуд, чаро намеой?

Бародарони мусофир ба хона баргаштанд,
Дубора қаҳ-қаҳа дар шуд, чаро намеой?

Ҳазор лола ба дил лолазори Файзобод,
Дубора хуни ҷигар шуд, чаро намеой?

Ниҳоли пушти дарат бо қадат баробар буд,
Чанори хушқаду бар шуд, чаро намеой?

Гули пиёда* ба манзил пиёда боз омад,
Ба рафтани чӣ қадар шуд, чаро намеой?

Ту мерасӣ ба дар ин лаҳза гӯиён гӯшам
Фақад ба тақ-тақи дар шуд, чаро намеой?

Ҳамон бинои баланде ватан бувад номаш,
Ба хишти ҷони падар шуд, чаро намеой?

Ҳамон сутуни баланде ватан бувад бомаш,
Ба устухони падар шуд, чаро намеой?

Апрел 1998, Seattle

* Гулҳои алафи.

Дар зери шаршара

Мерехт об аз руи у,
Дар шир об афтода буд.
Монанди лабҳои тараш
Дар об гулмоҳи набуд.

Чун мармараш мешӯст об,
Чун модараш мешӯст об.
Печонда мепартофт об
Муи тарашро бар сараш,
Монанди муи духтараш.

Мерафт атраш дар ҳубоб
Дар шиша монанди гулоб,
Мерафт дар болои об
Чун шишаи атре ҳубоб.
Полида аз зулфони у,
Полида аз мижғони у,
Покизатар мегашт об.

Ҳар қатрае чуи ба чу,
Ҳар қатрае суи ба су
Мебурд дар дарёву рӯд
Аз чашми у ранги кабуд.

Гург ва барф

Танаш чу барфи навборидаи субҳи
зимистон буд,

Паи дандони ман ҳар чо
Саҳаргоҳон чу нақши пой гургон буд,
Паи ошуби гургони биёбон буд.

Ду чашми мешии ӯ,
Гурги мастам карда буд охир,
Ғизоли печутоби қоматаш, оҳӯи рафтораш
Чу гургон гушнамастам карда буд охир.

Лаби ман гушнаи ҳарду лаби хунпораи сурхаш,
Дили ман ташнаи хуни сари рухсораи сурхаш,
Чу гурги чила бозӣ кардаме бо барфи андомаш,
Чу бо барфи зимистон барфбозӣ кардаме бо
барфи андомаш.

Вале дар хорбанди тези миғгонаш шикорам
кард,

Маро бигрифт,
Яклухтам ба даст овард;
Агарчи мепаронд абрӯ,
Ҳавоӣ мепаронд абрӯ,
Назад тирам, накуштам,
Зиндаи лухтам ба даст овард.

Душанбе

Чидам гули садбарг зи гулзори Душанбе,
Бурдам ба дари хонаи дилдори Душанбе,
Гуфтам, ки дар ин ҳар варақи ғунча ниҳон аст
Рози ману рози туву асрори Душанбе.
Бар ҳар тарафе менигарам, менигарад гарм
Аз ҳар тарафе чашми сафедори Душанбе.
Ҳар сояи беманзара ҳамсояи ман нест,
Ҳамсояи ман сояи девори Душанбе.
Чун риштаи дил, риштаи қон, риштаи умр аст
Дар гардани ман риштаи тӯмори Душанбе.
Дар сина ба қои дили ман чунбаду чунбад
Умре ҳама гаҳвораи гулдори Душанбе.
Маҳтоб авезон ба сари шохи чанораш,
Фонуси шаби шоири бедори Душанбе.

Май. 1998, Seattle.

Файзободи ман

Хучаи Ҳотам зиёратгоҳи Файзободи ман,
Шукр аз тарбияти арвоҳи Файзободи ман.
Бо азони боди Элокаш дарахтон дар намоз,
Дар сари муи сафедам коҳи Файзободи ман.
Ширбин* ширандомаш ба ман ҳамшира аст,
Тираки ҷуфташ арӯсу шоҳи Файзободи ман.
Гар ба девори қачаш қач менишинам бок нест,
Роҳати ҷон як дами даргоҳи Файзободи ман.
Шишаи дорӯст, оре шишаи доруи дил,
Шишаи оби ҷароҳаткоҳи Файзободи ман.
Арвуғону лозазораш ҳарду ҳамхуни мананд,
Ҳамгили ман хушгили дилхоҳи Файзободи ман.
Сатри мураш сатри мавзуне, ки хоколӯда аст,
Сатри шеърӣ хокиам дар роҳи Файзободи ман.
Аз ҷаҳон дилмондаам ман, аз ҷаҳон сад бор беҳ,
Нохуни моҳи нави бегоҳи Файзободи ман.

Октябри 1997, Seattle.

*Пуштакӯҳе бо ҳамин ном

Шаршараи мӯй

Овози ту овезон ,
Чун шарашара дар гушам,
Аз шаршараи мӯят
Менӯшаму менӯшам.

Чун шиша диле дорам,
Дар шишаи дил рӯят .
Чун бӯи гулоб ояд
Аз шишаи дил бӯят.

Дар шаршараи мӯят
Ҳар қатра бувад нӯшам.
Аз шаршараи мӯят
Менӯшаму менӯшам.

Аз моҳии чашмонат
Беҳтар набувад моҳӣ.
Дар шаршараи мӯят
Ман моҳии гулмоҳӣ.

Аз чашмаи чашмонат
Ман чашм намепошам.
Аз шаршараи мӯят
Менӯшаму менӯшам.

Баҳори 1998, Seattle.

Хотира дорам.

Дили ман аз дили ту қисса-қисса хотира дорад,
Қади ман аз қади ту ғамза-ғамза хотира дорад.
Агарчи оинаи қаднамои хотираам,
Шикаста, аз ту вале реза-реза манзара дорад.

Ба ман нафас ба нафас будӣ, чу нафас будӣ,
Ба ман нафас ба нафас чун ҳаво ту бас будӣ.
Чи чумлае, ки ба ман гуфти, лаб ба лаб гуфти,
Лаби ман аз лаби ту мазза-мазза хотира дорад.

Ба марзи синаам аз хушаҳои абруят,
Ба марзи хотирам аз хушаҳои гесӯят
Ҳазор қитъа туро киштаму дарав кардам,
Ки дастам аз камарат қабза-қабза хотира дорад.

Ҳазор чашну арусиву базму даврон буд,
Туро ба мисли сафедор рақси ларзон буд,
Маро ба мисли сафедор рашки ларзон буд,
Ҳазор бандам аз он ларза-ларза хотира дорад.

Чу хандаҳои баландат баланд шаршара дошт,
Ҳавои шаршараҳо дошт, боди гулдара дошт.
Даруни синаам аз хуну дар ду чашм аз ашк,
Чу сел хотираҳояш баланд шаршара дорад.

Хулоса, бе ту чанорам, чанори хотираам,
Ки аз ту то қадамам пӯст-пӯст хотира дорам.
Хулоса, бе ту заминам, замини хотираам,
Ки аз ту дар бағалам сабза-сабза хотира дорам.

Хулоса, бе ту камонам, камони хотираам,
Ки аз ту дар чигарам ранг-ранг хотира дорам.
Хулоса, бе ту саробам, сароби хотираам,
Ки аз ту дар назарам ҳавза-ҳавза хотира дорам.

Баҳори 1998, Seattle.

Фасли занона

Ин чашмаро ниғаҳ кун,
Як лаҳза тарки раҳ кун,
Ин чашма мезанад чашм,
Чашми занона дорад.

Ин лолазори гулҷӯш
Сурхида то баногӯш,
Инро макун фаромӯш,
Шарми занона дорад.

Ин беду ларзаро бин,
Ин нозу ғамзаро бин,
Якпоя мекунад рақс,
Рақси занонаро бин.

Борону шишаворӣ,
Аттораки баҳорӣ,
Дар шишаи ҳубобаш
Атри занона дорад.

Шаббодаро шамидам,
Чун бода дам кашидам,
Шаббодаи пагоҳӣ
Буи занона дорад.

Рангинкамон ба ранги
Ин арвуғон шукуфта,
Ин арвуғон ба ранги
Рангинкамон шукуфта,

Ин кундали бухори
Фасли занона дорад.

Дар ғалла мечарад чашм,
Чу ғалла мечарад чашм,
Ин кишти тозаву тар
Зулфи занона дорад.

Набзи ҳавво ба дастам
Монанди набзи одам,
Обу ҳавои Навруз
Набзи занона дорад.

Баҳори 1997. Seattle.

Фаришта

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Дилам дар сина мекубад думушта.
Диламро карда ишқат бесаришта,
Саришта рафта аз дастам чу ришта.

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Маро кушти ба абруи навишта.
Ҳама аз тоқи абру менависанд,
Маро абрунависи ту кушта.

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Ба ҳар як тори муят як фаришта.
Ду рухсорат сафед аз шири модар,
Ки умре хушк аз ҷонат нагашта.

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Шудам аз печу тобат ришта-ришта.
Нашуд дар гушаи чашми ту гашта,
Нашуд дар сояи зулфи ту шишта.

Фаришта, эй фаришта, эй фаришта,
Нашуд чун байти абруят навишта,
Қасам хурдам ба шири дафтар аз шеър,
Қасам хурдам ба шеъри нонавишта.

Июни 1998, Seattle.

Тирамоҳ

На дигар хирмани гандум, на дигар
хирмани моҳам,
Ба ҳаво тӯдаи абрам, ба замин тӯдаи коҳам;
Тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам,
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам,
ҳама сардам.

Қафаси синаи гулбун қафаси тӯтии гул буд,
Қафаси синаи ман ҳам қафаси тӯтии дил буд,
Си пари тӯтии гул рехт, пари тӯтии дил ҳам,
Тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам,
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама
сардам.

Чи қадар чангу ғуборе, ки дар оина нишастаст,
Чи қадар чангу ғуборе, ки дар ин сина
нишастааст,
Чи қадар мевани шеър, ки напухтааст дар ин
шохи қалам;
Тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам,
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама
сардам.

На дигар замзамаи шеър,
На дигар шаршарои шеър,

Чи қадар шеъри сафедам ба замин рехт чу шир,
Шоири гумшудаам, гумшуда шоир,
На ба моҳам, на ба чоҳам, таҳи коҳам;
Тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам,
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама
сардам.

Гили ман як гили помол,
Дили ман як дили помол,
Дилакамро чи қадар мардуми дилхора
фишурданд,

Чу анор;
Дилакамро чи қадар мардуми дилхора
макиданд,

Чу анор;
Пату пўчам, бағале баргу гиёҳам;
Тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам,
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама
сардам.

Лаби рўзам чу лаби мардуми ранчур,
Лаби бенур,
Лаби шомам чу лаби маҷмаабемор,
Лаби хуншор;
Табу табхолаву табларзаву хамёзаву оҳам;
Тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам,
Ҳама зардам, ҳама гардам, ҳама дардам, ҳама
сардам.

Ману сад манзараи зард,
Ману сад хотираи зард,
Раҳи хокии ману ғарғараи боди хазон,
Тани хокии ману ғарғараи боди адам;
Тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам, тирамоҳам,
Ҷама зардам, ҷама гардам, ҷама дардам, ҷама
сардам.

Ноябри 1998, Seattle.

Т а р т и б

Майдони шаҳидон	6
Ҳайкали Фирдавси	7
Майдони Озодӣ	9
Дев	11
Аз тирашаб баромаду дар хун нишасту рафт	14
Кӯлоби як баёзи пур аз сӯраи намоз	15
Дар ҷилди сурх	18
Як нафар ман мондаам	20
Ҳамватанҳоям ватанро бурдаанд...	21
Мебора борон эй худо, мебора борон	23
Чашмҳои дурбинҳо кӯр бод	24
Ҷунбиши гаҳвораи сабзаш-ҷунбиши набзаш	27
Ришнома	30
Таби сурх	31
Шаҳри сиёҳ	33
Садсола кӯчидам, вале...	35
Юсуф	37
Хонақоҳи ман	40
Муштарии оши борикем	45
Пуштаҳо	47
Намозу рӯзаи қазой	49
Сузан агар дар дили ман монд	50
Навбаҳор устоди марҳамбанд	51
Исмоили Сомонӣ девори Бухоро буд	53
Ту бисмиллоӣ раҳмону раҳимӣ	55
Сухани нотамом	57
Кулбаи модар	58
Соли мавлуди ман	61

Чаро намеон?	62
Дар зери шаршара	63
Гург ва барф	64
Душанбе	66
Файзободи ман	67
Шаршаран муй	68
Хотира дорам	69
Фасли занона	71
Фаришта	73
Тирамоҳ	74

Автор Бозор Собир.

Симхор

Технический редактор и компьютерная верстка
Шамсияи Дарё.

Лицензия ЛР № 064921 от 14.01.97.

Сдано в набор 18.02.98.

Подписано в печать 19.02.99.

Формат 70 × 90/32. Бумага офсетная.

Гарнитура «Таймс». Печать офсетная.

Тираж 5000 экз. Зак. 330.

Трансдорнаука.

Москва, Ленинградский проспект 64, к. 345 "А".

Отпечатано в полном соответствии с качеством
предоставленных диапозитивов
в ОАО "Можайский полиграфический комбинат"
143200, г. Можайск, ул. Мира, 93.